

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

34170 Gorica, Riva Piazzuita, 18 - Tel. 83177

PODUREDNIŠTVO

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija Lir 23.000

Letna inozemstvo Lir 35.000

Letna inozemstvo, USA dol. 28

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXXV. - Štev. 36 (1769)

Gorica - četrtek, 22. septembra 1983 - Trst

Posamezna številka Lir 500

Trnovi začetki našega šolstva na Primorskem

SOLSTVO ZA CASA NEMŠKE ZASEDBE

Dne 18. septembra 1943 je bil v Črnicah velik partizanski miting. Med drugimi govorniki je nastopil tudi partijec Velišek-Matevž. Ta je izjavil: »Komunisti smo organizirali Osvobodilno fronto in naša je!« Od tistih dni dalje si je OF oz. partija lastila vso oblast na Primorskem. Od nikogar sicer izvoljena se je imela in se ima za edino nosilko oblasti nad slovenskim ljudstvom.

To svojo edino zveličavno voljo je takoj pokazala tudi na šolskem področju: OF je po 8. septembru 1943 začela obnavljati slovenske šole in ni pustila, da bi se še kdo drugi ukvarjal s šolstvom. Na tako imenovanem »osvojenem ozemlju« ni bilo problemov. Tam so delovale partizanske šole in amen.

Do konflikta je prišlo tam, kjer so imeli obklasti Nemci, npr. v Gorici, Idriji, Tolminu in sploh v večjih centrih. Ali naj se odprejo slovenske šole pod nemško upravo ali ne? Odgovor partije je bil: »Ne! Od okupatorja ničesar ne sprejememo.«

Vsi Slovenci pa takrat niso bili tega mnenja. Nekateri so mislili: Če ne sprejmemo šol, kljub temu da bodo pod nemško upravo, ostanemo brez slovenskih šol po vseh večjih centrih, saj partizanskih ni mogoče odpreti. Če v teh centrih ne bo slovenskih šol, bodo otroci ostali brez pouka ali pa bodo morali še naprej obiskovati italijanske šole. Eno in drugo se jim je zdelo velika izguba za naše otroke, zato so sprejeli slovenske šole pod nemško upravo. Obnova slovenskega šolstva na Primorskem se je torej začela na osvobojenem ozemlju in na od Nemcev zasedenem področju jeseni 1943.

NASPROTOVANJE OF

Tej odločitvi je silno nasprotovala OF in z njo vsi njeni somišljeniki. To obdobje slovenskega šolstva na Primorskem je dokumentirano orisal Alojzij Geržinič v brošuri »Pouk v materinski — da ali ne?« (Buenos Aires 1972).

Takrat in danes ostaja odprto vprašanje, zakaj je partija tako zelo nasprotovala slovenskemu šolstvu pod nemško okupacijo na Primorskem, ko pa ni nič imela zoper italijanske šole na istem področju. Ljudstvu so takšno svoje zadržanje opravičevali s parolo: »Od okupatorja nič sprejeti!«

V resnici pa je šlo za izgradnjo partijske oblasti. Takratna slovenska partija je bila izrazito stalinistično usmerjena. Kot takšna v boju za oblast in za izpeljavo revolucije ni dopuščala, da bi še kdo drug delil z njo oblast na katerem koli področju, tudi na šolskem. Pokazala je, da ji ni šlo za Slovence in slovenstvo, temveč zgolj za oblast. Vse ostalo je bilo le krinka. Partiji je šlo za njeno popolno diktaturo nad primorskim ljudstvom.

SLOVENSKA ŠOLA POD ZAVEZNIŠKO UPRAVO

To se je izpričalo tudi pozneje za časa zavezniške uprave od maja 1945 do septembra 1947. V tistih letih so bile kolobocije okrog slovenske šole še bolj zapletene in še bolj nespametne. V dobrem mesecu, ko je jugoslovanska zasedbena oblast upravljala celo Juljsko Benečijo, so zgradili svojo šolsko strukturo tako v Gorici kot v Trstu.

Toda 10. junija 1945 je Jugoslavija morala pristati na delitev Juljske Benečije na cono A in cono B. Ta slednja je ostala pod upravo FLR Jugoslavije, prva pa je prišla pod upravo zaveznikov, tj. Anglo-amerikancev. Ti so morali prevzeti skrb tudi za šolstvo, tako italijansko kot slovensko.

Pri Italijanih so našli polno sodelovanje in so zato pustili na njegovem mestu skoro vse prejšnje upravno šolske osebe. Ko so se obrnili na Pokrajinski narodni osvobodilni odbor, tj. na OF, je ta odklonila sodelovanje, češ da bomo Slovenci sami upravljali svoje šolstvo.

Ravnatelj H. Močnik piše glede tega:

»Po odhodu jugoslovanskih oblasti dne 11. junija 1945, ko je vzela šolstvo v roke Zavezniška vojaška uprava, je postalo takoj jasno, da v coni A postane zakonito šolsko delovanje samo tisto pod zavezniško upravo in da bi bilo nesmiselno se protiviti sodelovanju.« Tega pa OF ni razumela oz. ni hotela razumeti in je vsled tega še naprej ohranila svoje šole in šolsko upravo, ločeno od zavezniške.

NASPROTOVANJE ZAVEZNIŠKIM SOLAM

V juliju 1945 je prišel v Trst poročnik John P. Simoni in prevzel vodstvo prosvetnega oddelka Zavezniške vojaške uprave (ZVU). Ker ni mogel doseči sodelovanja z OF, se je obrnil za pomoč na nekatere slovenske demokratične osebe; med temi je bil tudi prof. Srečo Baraga. Ta je do avgusta 1945 bival v taborišču Monigo pri Trevisu, kjer je vodil slovensko begunsko gimnazijo. S poročnikom Simonijem sta se v avgustu 1945 sporazumela, da pride Baraga v Trst kot Simonijev svetovalec za slovensko šolstvo pod zavezniško upravo.

S tem se je začel triletni cirkus okrog slovenskega šolstva v coni A. Rabim besedo »cirkus«, saj drugače ni mogoče označiti zadržanja partijcev in njihovih organov do slovenskega šolstva pod zavezniško. Nastale so namreč dvojne šole, ene zavezniške, druge partizanske. PNOO (Pokrajinski narodni osvobodilni odbor) je vzdrževal svoje šole, zavezniški so ustanavljali v coni A svoje šole.

OF oz. partija, nevjerna deliti oblast s komer koli, je zavezniške šole bojkotirala in uganjala teror zoper učiteljsvo na zavezniških šolah, zoper starše, zoper dijakke. Vrgli so med ljudi parolo, da gre za fašistične šole, na katerih učijo narodni izdajalci. Ljudje so posebno po vaseh bili ustrašeni in zapeljani. Tedanji župnik in Koprivi na Krasu je jeseni 1945 priznal: »To, kar se pri nas sedaj dogaja, je nov, še hušji fašizem. Vse imajo v rokah nekateri ljudje, ki jasno kažejo materialistično in brezbožno nazoranje; drugi ljudje ne smejo in ne morejo povedati, kar mislijo; nekateri v zaslepljenosti drve za voditelji.«

Ta dvojna igra s slovenskimi šolami se je potem vlekla še naprej do odhoda prof. Barage v Argentino februarja 1948. Počasi so pa tudi ofarji razumeli, da svoje šole v krajih pod ZVU ne bodo mogli ohraniti, toda mnogo je bilo takrat že zamujenega.

Poleg konflikta s partizanskim šolstvom je slovenska šola pod zavezniški morala biti še boj z italijanskimi školskimi oblastmi. Te so na vso moč nasprotovale, da bi se odprele slovenske šole v Trstu in Gorici, češ da jih Slovenci niso nikdar imeli razen privatnih in da Slovencev v mestih pravzaprav ni. Toda zavezniški so odločili drugače. Kljub temu se nasprotovanje slovenskim šolam z italijanske strani ni nehalo. Njih višje šolske oblasti so nagajale, kjer se je dalo.

KNJIGA O SLOVENSKEM ŠOLSTVU POD ZVU

Ves ta žalostni in tudi tragični cirkus okrog slovenskega šolstva na Primorskem v coni A je sedaj opisan v knjigi Alojza Geržiniča »Boj za slovensko šolstvo na Primorskem«. Gre predvsem za zbirko dokumentov tistega časa o nastajanju in razvoju slovenskega šolstva pod ZVU.

Ceprav smo tiste čase doživljali, vendar nismo imeli vpogleda v zakulisni boj okrog našega obnavljajočega se šolstva, ki se je porajalo s tolikimi mukami in intrigami. Razlog pa je bil preprosto ta, da je OF hotela imeti partizanske šole, to je spolitizirane šole, kjer bi namesto Mussolinija proslavljali Tita in Kardelja, Italijani pa so hoteli, naj bi slovensko šolstvo bilo okrnjeno na področje in omejeno na slovenske šole. Zavezniški z dr. Barago in nekaterimi drugimi pametnimi Slovenci so pa želeli imeti slovenske šole

Trinkov simpozij v Rimu

Ob 120. obletnici rojstva Ivana Trinka sta Slovenska teološka akademija in Papeški slovenski zavod v Rimu priredila v dneh od 6. do 10. septembra 1983 pod pokroviteljstvom videmskega nadškofa Alfreda Battistija Trinkov simpozij.

Prijazni slovenski zavod, imenovan tudi Slovenik, je to pot prvič odprl vrata svoje skoraj dokončane dvorane ljubiteljem slovenske Benečije. Namen znanstvenega srečanja je bil, vsestransko osvetliti bogato osebnost beneškega očaka Ivana Trinka. Kot zanimivost velja omeniti, da so se večjega dela razprav udeležili trije še živenci učenci znamenitega učitelja, letošnji beneškoslovenski zlatomašniki, kanoniki čedajškega kapitlja pesnik msgr. Valentin Birtig, msgr. dr. Angel Cracina in matajurski župnik Paskval Gujon. Navzoči so bili tudi Trinkovi sorodniki s pranečakom Valentinom in njegovimi otroki, društvo Studentin in uredništvo Dom-a s taboriškim župnikom dr. Emilom Cencigom, člani Slovenske teološke akademije v Rimu, zastopniki z Goriškega in Tržaškega in sami predavatelji na simpoziju. Gonilna sila vsega dogajanja je bil neutrudni gostitelj, ravnatelj Slovenika msgr. dr. Maksimilijan Jezernik.

ZACETEK SIMPOZIJA

Znanstveno srečanje (delo je potekalo v dopoldanskem in popoldanskem sejah razen v sredo 7. sept., ko sta bila na vrsti obisk groba sv. Cirila in papeška avdiencia ter v soboto 10. sept., ko so udeleženci obiskali Montecassino) je v torek 6. sept. odprl predsednik dr. M. Jezernik s pozdravnim nagovorom in branjem pisma videmskega nadškofa Battistija, pisem slovenskih škofov-ordinarijev (Ljubljana, Maribor, Koper). Nato je kanonik V. Birtig odkril novo Trinkovo sliko, delo akademskega slikarja Božidarja Jakca, ter razstavo Trinkovih spisov in del, ki jo je pripravil marljivi župnik Joško Kragelj.

V prvem dopoldanskem predavanju je prof. Franc Kralj iz vipavskega semenišča podal zgodovinski oris Beneških Slovencev, v katerem je na kratko prikazal preteklost beneškoslovenskega prostora in ljudi v njem, opozoril na bogastvo beneških narodnih izročil, ki so se pretakala iz roda v rod od naselitve in pokristjanjenja, mimo gospostva oglejskih patriarhov in republike sv. Marka, mimo francoske in avstrijske nadoblasti do vključitve v zedinjeno Italijo in našega časa, v katerega so se posebej uveljavili raznarodovalni pritiski in številne oblike odtujitve.

V Evropi narodov, kjer ima nacionalistični strah še vedno velike oči, se neredki na račun problematičnega beneškega socialnega, gospodarskega in kulturnega stanja na vse kriplje trudijo vcepiti ljudem zavest, da so še vedno samo predstraža italijanstva. Dokaj razgibano kulturno življenje in ustvarjalnost pa sta pričči, da beneškoslovenska skupnost hoče živeti.

TRINKOVA ŽIVLJENJSKA POT

V Rimu živeča Tržačanka dr. Irena Lupinc-Košuta je podala dokaj izčrpno Trinkovo življenjsko pot.

Ivan Trinko se je rodil 25. januarja 1863

po zahodnem vzoru, šole, ki naj bi bile slovenske po duhu in jeziku ter demokratično odprte in strpne. Toda prav to ni šlo v račun OF in partiji, ki sta hoteli imeti svoje partizansko šolstvo po sovjetskem vzorcu. Odtod spori in konflikti.

* * *

Letos obhajamo ne samo 40-letnico poloma fašistične Italije, temveč tudi 40-letnico obnove slovenskega šolstva na Primorskem. V kratkih besedah sem skušal orisati njegove prve korake v svet. Bill so neverjetno negotovi, polni trnja in je res čudo, da je ta otrok shodil in da letos obhaja 40 let. Naša šola je pa še vedno v nevarnosti, saj se znova vanjo vriva politika. Zato moramo demokrati skrbeti, da naša šola ostane še naprej slovenska in demokratična. K. HUMAR

Akad. slikar Božidar Jakac:

IVAN TRINKO

Slika je bila izdelana prav za Trinkov simpozij v Rimu in bo odslej krasila Slovenik

v majhni gorski vasi pod Matajurjem, na Trčmunu, nedaleč od državne meje (J. Kragelj je posebej popeljal udeležence na pokrajinski ogled Trinkove Benečije z diapozitivi). V času njegovega rojstva so bili ti kraji še pod Avstrijo, a že tri leta kasneje so prišli pod Italijo. V preprosti kmečki hiši, ki se ji je reklo »pri Pjerno-vi«, sta kot mala posestnika živela oče Anton in mati Marija rojena Golob. Po očetu je Ivan podedoval pridnost in zagananost pri delu, po materi mili značaj.

Zivahni deček je ljudsko šolo v italijanskem jeziku pričel v Jelini pod Trčmunom, a kmalu je na prigovarjanje domačega kaplana Domenisa odšel na italijansko osnovno šolo v Čedad. Po odlično opravljeni osnovni šoli je nadaljeval srednješkolsko izobraževanje na videmski nadškofijski gimnaziji, nato vstopil v ondotno bogoslovje, odslužil vojaški rok v Padovi in 21. junija 1886 pel novo mašo na Trčmunu.

Kot mlad duhovnik je nastopil službo prefekta v videmskem semenišču, kjer je tudi na nižji gimnaziji poučeval matematiko in prirodopis. Leta 1895 je prevzel stolido filozofije v semenškem liceju, kjer je poučeval vse do leta 1943 (48 let). Bil je tudi nad dvajset let spovednik in nato ravnatelj zavoda »Nobili dimesse« v Vidmu, kjer je vzgajal redovnice in dijakinje (1901-1943), nad 30 let poučeval petje tako v bogoslovju, kakor pri redovnicah.

Obenem se je udeleževal kot pokrajinski svetovalec, odbornik ljudske stranke, porotnik na videmskem sodišču, svetovalec banke »Banca cattolica del Veneto«, član videmskega škofijskega odbora za cerkevno umetnost, škofijski kolavdator cerkvenih zvonov.

Zaradi cerkvenih zaslug je postal pape-

žev komornik in častni član stolnega kapitlja v Vidmu, imenovan je bil tudi za rednega člana videmske akademije »Accademia di arti e scienze« in za dopisnega člana družbe »Società cattolica per gli studi scientifici«.

Leta 1942 si je v prometni nesreči zlomil desni kolk. Kmalu potem se je vrnil v domači kraj in se naselil v hiši nečakov. 26. junija 1954 je na Trčmunu umrl (dočakal je 81 let) in je bil pokopan na domačem pokopališču.

TRINKOVA OSEBNOST

Poteze Trinkovega značaja je mojstrsko podal z grafološkim opisom njegove pisave dr. A. Trstenjak, ki samega Trinka ni poznal in tudi ni mogel primerjati njegove pisave s pisavami drugih sodobnikov, zato je izhajal le iz njegovih spisov.

Po pisavi sodeč je imel Trinko občudovanja vredno disciplino duha in je bil izredno urejena in disciplinirana osebnost: v tem je morda iskati ključ njegovega dolgega življenja. Bil je hkrati bogata osebnost, ki je zajemala iz polnega. Znal je nase jemati vse to, kar v sklenjeni narodnostni skupnosti prevzema nase ves narod. V njegovem značaju se je kazala žilava vitalnost, povezana z neko trpkostjo. Bil je kos melanholika, asketska narava. Imel je globoko razvit realističen čut, smisel za stvarnost, nepristransko. Bil je razumsko trezen, pravičen, zanesljivost mu je bilo tuje, imel je izredno razvit čut za lepoto narave. Obdarjen je bil s samopremagovanjem, da je opravljal stvari, ker mu je to veleval etični imperativ. Osebnost skromen in potrpežljiv, pripravljen vse prenesti za stvar, ki se ji je posvetil. Bil je trdna osebnost, ki je zlepa nobena stvar ne spravi iz tira, dostojanstven, z notranjo urejenostjo, kjer čustva ne prevladujejo nad razumnostjo. Pisava končno razodeva človeka, ki je bil intuitiven (pesnik) in diskurziven (filozof).

Bil je vsestransko aktiven in dinamičen človek. Uveljavljal se je kot filozof, duhovni voditelj, pesnik, pisatelj, prevajalec, glasbenik, likovnik, znanstvenik, politik. Čeprav je skušal biti temeljit v vseh svojih znanstvenih in umetniških smereh, se vendar zdi, da je bil spekter njegovih zanimanj je preobsežen in se zato nobeni smeri ni mogel do kraja in celovito posvetiti.

Trinko je odločen branitelj pravic svojega ljudstva, ker gre za temeljne in neizpodbitne človekove pravice. Biti Slovenec za Benečana ni ne čast ne sramota, ampak edino pošteno zadržanje mimo vseh polemik in šovinizma. Zato je potrebno premagati čut manjvrednosti, kajti le-ta izhaja iz zanikanja dejanskega stanja in objektivne resnice. F. K.

(Ostalo o Trinku, kakor so ga prikazali razni predavatelji je na 3. strani).

Evropski škofje so se sestali v Zagrebu

Od 18. do 20. septembra so v glavnem mestu Hrvatske zborovali predstavniki vseh škofovskih konferenc evropskih držav, 25 po številu. Gostitelj je bil ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar, ki ga je jugoslovanska škofovska konferenca že drugič poverila, da jo zastopa; srečanje pa je vodil angleški kardinal Hume.

Zbrani škofje so zborovali v prostorih jezuitskega semenišča na Fratrovcu. Najprej so se pogovorili o nalogah, ki jih je v zvezi s skupno odgovornostjo za evangelizacijo Evrope pokazal zadnji simpozij škofov v Rimu oktobra 1982. Na sestanku v Zagrebu so vskladili predloge, ki so jih pripravile posamezne škofovske konferenice in nato izdelali skupne smernice.

Nadalje je bilo na sestanku govora o evropskem ekumenskem srečanju, ki naj bi bilo jeseni prihodnjega leta v mestu Riva ob Gardskem jezeru. Svojo udeležbo so napovedali predstavniki vseh krščanskih Cerkva v Evropi. Osnova za pogovor

bo nicejsko-carigrajska veroizpoved, ki jo molimo pri maši.

Na koncu pa so se škofje lotili še vprašanja, ki tako zelo vznemirja sodobni svet — miru in razorožitve. Posamezne evropske škofovske konference so namreč zavzele različna stališča do razorožitve in na sestanku v Zagrebu so jih prisotni škofje skušali vskladiti. Morali so pri tem upoštevati, da razna mirovna gibanja izrabljajo tudi taki, ki mir in razorožitve zelo enostransko pojmujejo. Po njih mnenju naj bi se Zahod začel razoroževati ne da bi čakal na države vzhodnega bloka, ki pa se vedno bolj oborožujejo. Tako enostranska razorožitve pa bi pomenila samomor evropske civilizacije in krščanske Evrope.

Po končanem delu so se evropski škofje sestali še z vsemi jugoslovanskimi škofi, ki so v torek 20. septembra začeli v Zagrebu redno jesensko zasedanje jugoslovanske škofovske konference.

XIV. katoliški shod na Dunaju Slovinci na tridentinskih dnevih

UTRIP CERKVE

(Izvirno poročilo)

Avstrijska prestolnica Dunaj je za Slovence in slovensko kulturo važno mesto, bolj važno kakor vsaka druga prestolnica v Evropi. Predvsem na prehodu iz 19. v 20. stoletje so skoraj vsi veliki Slovenci študirali, se izpopolnjevali in delovali na Dunaju. Prešeren, Cankar, Stritar, Jožef Stefan, Kopitar, Janša, Miklošič, Plečnik, Fabiani, Kuhar (Prežihov Voranc) so preživeli več let na Dunaju. V letih od 1513 do 1522 je deloval na Dunaju slovenski škof Jurij Slatkonja, ki je bil tudi skladatelj in kapelnik na dvoru cesarja Maksimilijana I. Njegov nagrobni spomenik sodi med prave dragocenosti dunajske katedrale. Veliki škof dr. Jeglič je pošiljal na Dunaj študirat kandidate za profesorje na prvi slovenski gimnaziji v St. Vidu pri Ljubljani.

Tudi danes študira in deluje na Dunaju več naših znanih javnih delavcev, ki vsak po svoje sprejemajo in dajejo Dunaju od svojega duhovnega bogastva. Tu omenimo veliko ustanovo zavod »Korotan«, ki s svojim praktičnim delom za vse dunajske Slovence dobre volje in s svojim občasnimi obzornikom »Korotan« pomeni zelo veliko za našo kulturno prisotnost na Dunaju. Sedaj se pridružuje še pastoralno slovensko središče, ki je prav letos dobilo v IX. okraju svojo cerkev s primernimi prostori za uspešen razvoj verskega življenja in vsega kulturnega prizadevanja.

V zadnjem desetletju 19. stoletja so začeli avstrijski katoličani prirejati svoje katoliške shode (Katholikentag), kar se je takoj zelo poznalo po vsem velikem habsburškem cesarstvu. Tako so naši predniki v Ljubljani že leta 1898 začeli prirejati podobne katoliške shode, ki so se pod različnimi imeni in naslovi zelo uspešno razvijali do zadnje vojne. Na zadnja dva kongresa v Ljubljani, euharističnega leta 1935 in Kristusa Kralja 1939 je Vatikan poslal papeškega delegata in to je bil obakrat tedanji poljski kardinal Avgust Hlond, po svojem nastopu zelo podoben sedanjemu sv. očetu Janezu Pavlu II.

Vsaj toliko se zdi primerno povedati za uvod tega poročila o zadnjem XIV. katoliškem shodu, ki je tudi danes za vse Slovence vse kaj drugega kakor še večji katoliški shodi po raznih prestolnicah Evrope in vsega sveta.

PETEK 9. SEPTEMBRA — ZACETEK KATOLIŠKEGA SHODA

Mnogi bralci našega tednika poznajo Dunaj in njegove glavne ulice, trge in zgodovinske zanimivosti, ki jih je največ v središču Dunaja, v »notranjem mestu«. Kdor je v petek popoldne 9. septembra po naključju prišel na Koroško cesto (Kärntnerstrasse), si je najlaže pomagal naprej, če je govoril slovensko. Ta centralna ulica je bila določena za zbirališče udeležencev shoda s Koroškega, za Slovence in Nemce. Prav blizu znane dunajske Opere je v sončnem popoldnevu odmevala krepka slovenska pesem. Na velikem odru sredi ulice je bil postavljen zbor blizu 150 slovenskih pevcev in okrog 70 nemških, vsi iz celovške škofije.

Ob zboru sta vzajemno nastopala ob navdušenju številnih poslušalcev, ki so zopet bili v večini Korošci; iz vse Koroške je prišlo okrog 6000 vernikov na dunajski katoliški shod, od teh je bilo nad tisoč Slovencev. V isti ulici malo naprej so nastopali Selani s svojimi narodnimi plesi v slikovitih narodnih nošah. Dalje naprej v bolj mirnem kraju si lahko slišal recitacijo iz del Milke Hartmanove poleg nemških literatov Perkovnika, Lavanta, Bachmana.

Ob nekem vodnjaku je bilo še posebno živo in glasno. Tam so naše pridne Korošice rezale in zastoj delile svojo koroško potico. Podobno kakor Korošci so se zbirali na drugih velikih ulicah okrog dunajske stolnice predstavniki iz vseh dvanajstih škofij velike Avstrije.

Ob 18.45 so zazvonili zvonovi vseh dunajskih cerkva in oznanili Dunaju in vsem škofijam začetek XIV. katoliškega shoda. Na veliki trg pred dunajsko katedralo so začeli prihajati iz vseh ulic po vrsti krajši sprevidi z godbami in pevskimi zbori; tu so se postavili na določen prostor pred veliko tribuno, na kateri je bilo zelo veliko pevcev iz raznih dunajskih župnij. Vsako škofijo je kratko pred mikrofoni predstavil njen zastopnik ali zastopnica. Dve leti so se po vseh škofijah pripravljali na ta katoliški shod pod skupnim geslom: upanje živeti, upanje dati.

Vendar je vsaka škofija imela še svoje posebno idejno misel, tako na primer

škofija Celovec: živimo drug ob drugem, živimo drug z drugim. Svojo celovško škofijo je predstavila mlada Slovenka iz Sel Milka Olip; ni se bala povedati, kako je včasih na Koroškem ozračje moreče in da ni vedno lahko živeti drug z drugim. Dejala je, da je potrebno spreobrnjenje, ki naj se začne najprej v manjših krogih, pri posameznikih; ti naj počasi prepričljivo vplivajo na javno življenje. Tu je naneslo naključje ali čudna »usoda«, da se zadnji stavki naše koroške predstavnice (govorila je nemško) niso dobro slišali in je bilo zlasti ob koncu zelo nerazumljivo; Korošci pravijo, da se doma večkrat tako dogodi...

Ko so tako bili zbrani predstavniki vseh škofij pred svojimi škofi in številnimi gosti od blizu in daleč, je pozdravil novi katoliški shod njegov predsednik dr. E. duard Ploier. V klenem govoru je z jasnim glasom razložil, zakaj smo prišli skupaj, zakaj prirejamo katoliški shod, zakaj se hočemo držati krščanskih načel pri reševanju problemov v javnem in zasebnem življenju. Vmes je bilo veliko petja, tudi skupnega, ki je množico okrog 50.000 oseb zelo razgibalo. Celotni spored je imel obliko javnega bogoslužja, vse v raznih jezikih. Ta večer je bil na prvem mestu za nemški slovenski jezik, ob drugih priložnostih pa vedno hrvaški, saj imajo Hrvati svojo škofijo na Gradiščanskem in je tudi delavec-gostov s Hrvaškega mnogo več kakor Slovencev.

S slovesnim Jubilate Deo in ob donejni največjega dunajskega zvona Pummerin se je zaključil ta prvi večer novega katoliškega shoda. V mnogih mestnih cerkvah so imeli ponoči molitvene ure, tudi pevske koncerte, v dvoranah in na nekaterih trgih pa ponovna srečanja posameznih škofij in dežel. Vse do najmanjše podrobnosti je bilo mnogo prej objavljeno v zajetni kongresni knjižici, ki ima kar 216 strani. To knjižico je dobil vsak udeleženec.

V SOBOTO PRI DUNAJSKIH SLOVENCIH

V soboto 10. septembra za osmo uro zjutraj so bili povabljeni vsi dunajski Slovinci v svojo novo cerkev na Einsiedelstrasse v IX. okraju. Če bi prišli res vsi, bi bila sicer cerkev preemajhna. Predvsem so bili odsotni koroški cerkveni pevci, ki so imeli tu uro glavno vajo v Donauparku za nedeljski nastop. Na koru je prepeval komorni zbor ljubljanske stolnice pod vodstvom dirigenta Jožeta Trošta. Pred oltarjem so bili trije slovenski škofje, iz Ljubljane, Maribora in Kopra in z njimi dvanajst duhovnikov, ki so s škofi somaševali. Ljubljanski nadškof Suštar je v kratkem govoru zelo poudaril resnično krščansko življenje, ki je največje uresničenje kongresnega gesla: upanje živeti, upanje dati.

Takoj po maši smo doživeli v cerkvi kratko prisrčno akademijo; nastopil je domači dunajski moški zbor in skupina mladih tamburašev, ki se je prvič predstavila pred tako slovensko množico v cerkvi. Vmes je bilo več nagovorov in pozdravov, predvsem pa čestit mlademu duhovniku Stefanu Ferenčaku, salezijancu, ki je prvi vodja novega pastoralnega središča za Slovence na Dunaju. Našim dunajskim Slovincem moramo čestitati tudi vsi ostali, da so po dobroti dunajskega kardinala Königa in po velikem zanimanju škofa Leniča (skrbil za versko življenje med slovenskimi izseljenci) dobili primerno pastoralno središče in svojega stalnega duhovnika.

Nadškof Suštar je takoj po maši odšel na dunajsko univerzo, kjer so katoliški študentje imeli zaključno zborovanje svojega večdnevnega simpozija pod naslovom Kristus in Evropa. Tu so govorili dr. Evgen Habsburg, generalni sekretar katoliške akademske mladine Karašek, celovški škof Kapellari, ki je duhovni vodja vse avstrijske visokošolske mladine in nadškof Suštar, že znani predavatelj na raznih katoliških prireditvah v Avstriji, v Sviči in Nemčiji.

Franc Štuhéč SDB

(Prihodnjič: Sv. oče na Dunaju in v Mariboru Celju).

■ Ker so severnoameriške oblasti v zvezi s srestrelitvijo južnokorejskega letala prepovedale pristajanje letalom sovjetske družbe Aeroflot in bi moral pripotovati zunanji minister Andrej Gromiko na bližnje 38. zasedanje glavne skupščine Združenih narodov v New Yorku z brezimnim letalom in brez oznak sovjetske pripadnosti, je iz protesta Gromiko odpovedal svoj prihod, ZDA pa obtožili, da ne spoštuje mednarodnih sporazumov in ne zagotavlja varnosti tujih diplomatov.

Kot smo že povedali v prejšnji številki našega lista je bil v gosteh na Tridentinskem goriški moški zbor Mirko Filej. Prisotni so bili tudi predstavniki Slovenske skupnosti, ki so se udeležili političnega srečanja o evropski problematiki.

V Pergine Val Sugana, večjem mestu blizu Tridenta je bilo tridnevno praznovanje, ki so ga pripravili v glavnem tamkajšnji Club Europa, mladinske organizacije ter v ozadju stranka PPTT-UE (Tridentinsko tirolska ljudska stranka — za evropsko skupnost) senatorja Fontanarija.

Prav v tem kraju je bil v petek 9. septembra celovečerni koncert goriškega slovenskega moškega zbora. Pevci so nastopili v veliki pokriti dvorani za hotelom Posta, ob katerem so bili tudi razstavni prostori ter kioski za omenjeno praznovanje. Dvorana sama je bila morda prevelika za ta koncert (okoli tisoč prostorov), vendar je publika, ki se je koncerta udeležila, zelo lepo in z navdušenim ploskanjem sprejela naše pevce.

Zbor Mirko Filej je pripravil osemnajst slovenskih narodnih in umetnih pesmi, ki so najbolj primerne za tak nastop. Naj med drugim omenimo Triglav moj dom, Kraguljčke, O večerni uri, Mrzel veter, Zdravico, Vipavsko, Zabe, Nekje v gorah, nekaj koroških priredb, itd. Ob koncu so izven programa po navdušenih aplavzih dodali italijansko La montanara, ki je prav v tridentinskih gorah posebej izstopala in seveda izzvala še burnejše odobravanje občinstva. Zbor Mirko Filej je pod vodstvom dirigenta Zdravka Klanjščka in ob napovedovanju predsednika Viktorja Prašnika zelo prepričljivo predstavil našo pesem tamkajšnjemu občinstvu.

Sledila je zakuska, po kateri je prišlo tudi do izmenjave darov. Predsednik PP TT sen. Fontanari je poklonil spominske darove tako za zbor kot tudi predstavniki

kom Slovenske skupnosti. Za SSK sta senatorju poklonila knjižni dar deželni tajnik Andrej Bratuž in pokrajinska odbornica Marija Ferletič. Goriški pevci so si v soboto ogledali še glavne zanimivosti Tridenta; v veličastni katedrali so zapeli slovensko Marijino pesem, na trgu pa očaku Triglavu v spomin. Po obisku znamenitega gradu Buonconsiglio so se veselo vrnili domov po Valsugani.

Naslednji dan pa je bila v občinski dvorani v Pergine okrogla miza o Evropi. Po uvodu sen. Fontanarija sta spregovorila predsednik Movimento Europeo sen. Petrilli ter evropski poslanec Dalsass od južnotirolske SVP. Oba sta obravnavala dosedanje dosežke na poti evropskega združevanja ter nakazala razne možne nadaljne poti. Vse še posebej ob bližajočih se novih evropskih volitvah, ki bodo leta 1984.

V debato je poseglo več udeležencev, med njimi deželni svetovalec Slovenske skupnosti Drago Stoka. Posebej je podčrtal vlogo SSK, ki je s svojo udeležbo na prvih evropskih volitvah dokazala svojo evropeistično zavest. Omenil je tudi pomembno vlogo SSK v deželnem svetu, kjer danes vodi komisijo za mednarodne stike. — Naj še omenimo, da sta se srečanja udeležila tudi oba parlamentarca gibanja Liga Veneta, posl. Tramarin ter sen. Girardi (slednji je tudi sopodpisnik zakonskega osnutka SSK).

Vsi ti dnevi na Tridentinskem imajo svoj pomen. Posrečen in umesten je bil nastop slovenskega goriškega zbora, ki je tako ponesel slovensko pesem v to deželo, nam po miselnosti in zgodovini tako blizu. Pomembna so bila politična srečanja, ki so prispevala k utrjevanju evropske zavesti in zlasti iskanju novih poti pri evropskem združevalnem procesu.

Udeleženec

OKNO V DANAŠNJI SVET

■ Ministrski svet Craxijeve vlade je sprejel odlok, po katerem bodo zmanjšali ali odvzeli pokojnine tistim, ki že imajo sorazmerno visoke druge dohodke, poostren bo nadzor nad porabo v zdravstvu in zavarovanci bodo morali precej več prispevati pri plačilu zdravil. Upokojevcem, ki imajo 900.000 lir bruto dohodkov, bodo odvzeli invalidske pokojnine. Računajo, da bodo na področju socialnega skrbstva prihranili skoraj 2.000 milijard lir, vsaj toliko pa naj bi tudi prihranili na področju zdravstva.

■ Italijanski obrambni minister Spadolini je obiskal grški otok Kefalonio, kjer je počastil spomin skoraj 7.000 italijanskih vojakov, ki so padli po 8. septembru 1943 v spopadih z Nemci ali bili od nacistov pobiti po predaji. Spadolinija je spremljalo zastopstvo preživelih pripadnikov tedanje divizije »Acquie«, ki se jih je rešilo blizu dva tisoč. Obrambni minister je dejal, da so ti vojaki pred 40 leti »izbrali pot časti in dostojanstva«. S Kefalonio je Spadolini nadaljeval pot v Atene, kjer se je sešel s predsednikom grške vlade Papandreuom ter obravnaval z njim razmere v Sredozemlju.

■ Nogometno tekmo med Juventusom iz Turina in Lechio iz Gdanska na Poljskem je izkoristilo 40 poljskih navijačev, ki so s posebnim letalom prišli v Turin, da so zaprosili italijanske oblasti za politično zatočišče. Svojo prošnjo so utemeljili s tem, da jim oblasti na Poljskem kratijo najosnovnejše pravice in omejujejo svobodo. Policijske oblasti so poslale te Poljake v Latino pod Rimom, kjer je begunsko taborišče. Posebna komisija bo morala odločiti, če so upravičeni do političnega zatočišča.

■ Ministrski predsednik Craxi in zunanji minister Andreotti sta se konec preteklega tedna mudila v Parizu in Londonu. V francoski prestolnici ju je sprejel predsednik republike Mitterand. Pogovori so se osredotočili na trenutno najbolj pereči vprašanji: položaj vojakov obeh držav v Libanonu in ženevska pogajanja o jedrskih izstrelkih med ZDA in SZ. Tako Italija kot Francija sta mnenja, da je treba najti za Libanon politično, ne pa vojaško rešitev. O istih problemih kot v Parizu se je nato Craxi pogovarjal še v Londonu s predsednico vlade Thatcherjevo, Andreotti pa s svojim kolegom Homom.

■ V Milanu so karabinjerji zasledili skupino treh rdečih teroristov, ki so takoj začeli streljati, ko so videli, da so odkriti. Toda orožniki so bili uspešnejši. Enega, doma iz Sicilije, so ubili. Bil je star 30 let, drugega, 37-letnega Vittoria

Fiorina pa so ujeli. Proti njemu je bil že izdan zaporni nalog zaradi številnih ropov in atentatov; obtožen je tudi umora poveljnika jetniških paznikov v Vidmu Santora. Preiskovalci tudi menijo, da si je on zamislil napad na zapor v Rovigu, ko je uspelo zbežati štirim teroristkam. Enako srečo je imela to pot tudi dekle, ki je oba terorista spremljala.

■ Namestnik predsednika sovjetske vlade Georgij Kornjenko je na tiskovni konferenci o evroizstrelkih dejal, da nima Sovjetska zveza najmanjšega namena plačati kakršne koli odškodnine svojcem žrtev, ki so izgubile življenje ob sestrelitvi južnokorejskega letala. Rejal je še, da naj odškodnino plača tisti, ki je izzivalni polet organiziral, tj. ZDA.

■ Sklep enajstih zahodnoevropskih držav, da bodo prekinile letalski potniški promet s Sovjetsko zvezo je zadnje dni prizadel premnoge turiste, ki so bili na tem, da se vrnejo v zahodno Evropo. Italijanski, zahodnonemški, britanski, belgijski, danski, finski, švedski, nizozemski, luksemburški, norveški in portugalski piloti namreč nočejo pristajati na sovjetskih letališčih, sovjetska družba Aeroflot pa noče priznati veljavnosti letalskih vozovnic tistih družb, katerih letala ne pristajajo več v Moskvi, zaradi česar morajo potniki znova kupiti vozovnico. Večina potuje z letali zahodnonemške družbe do Berlina, v Zahodnem Berlinu pa si nato kupijo vozovnice do drugih zahodnoevropskih mest.

■ Severnoameriški predsednik Reagan je pooblastil poveljnika ameriškega brodogradja pred Beirutom, da lahko takoj stopi v akcijo, če bi bile ameriške mirovne čete v Libanonu od koga ogrožene. Jedro pomorske moči na tem območju je jedrska letalonosilka »Eisenhower« s 6.300 mornarji, ob njej pa so še trije rusilci, pet fregat, dve lahki križarki in ena nosilka helikopterjev. Francozi imajo na voljo letalonosilko »Foch« z 2.000 padalci, Italijani pa imajo pred libanonsko obalo raketni fregati »Sagittario« in »Perseo«.

■ Vojaška vlada v Argentini je pomislila Isabelo Perón, drugo ženo pokojnega argentinskega voditelja Juana Perona. Star je 52 let in živi trenutno v Madridu. Po moževi smrti je postala v juliju 1974 predsednica države, a zaradi popolnega nereda v javni upravi in vedno močnejšega terorizma so jo vojaki odstavili 24. marca 1976. Kasneje je bila obsojena zaradi poverb državne imovine na sedem let zopora, vendar je leta 1981 lahko odšla v Španijo, kjer je že prej živela s svojim možem.

Izredno zasedanje italijanske škofovske konference

Od ponedeljka 19. septembra do naslednje sobote je zasedala v Rimu italijanska škofovska konferenca. Ker bo s prvo adventno nedeljo stopil v veljavo nov cerkveni zakonik, mora škofovska konferenca sprejeti nekaj določil, ki jih predvideva ta zakonik. Gre predvsem za nujna določila kakor so stalni diakonat, duhovniška obleka, imenovanje župnikov za določen čas, starost za birmo in mašniško posvečenje, starost za sklenitev zakona, splošna odveza, mešani zakoni, škofov posvetovalni organ in stolni kapitelj, ureditve raznih zadev, ki so v zvezi s cerkvenim lastništvom, oskrbo duhovnikov, upravljanje cerkvene imovine itd.

Novi predstojnik jezuitov

V zelo kratkem času — ves potek glasovanja je trajal le 45 minut — so delegati jezuitskega reda izvolili za novega predstojnika Družbe Jezusove p. Petra Hansa Kolvenbacha, po rodu Nizozemca. 30. novembra je spolnil 55 let. V red je stopil leta 1948, v duhovnika pa je bil posvečen leta 1961 v Bejrutu (Libanon). Tam je bil od 1968 do 1981 profesor za jezike na jezuitski univerzi sv. Jožefa, od 1981 pa je ravnatelj papeškega vzhodnega inštituta v Rimu. Zlasti se posveča armenskemu jeziku.

Novi general jezuitov je človek, ki ustreza papeževim željam. Zelo je izobražen (govori številne jezike, tudi rusko), skromen, asketskega življenja, neomajen v svojih sklepih. Tisti, ki ga poznajo, pravijo, da je človek dialoga, ki bo pa znal Družbo voditi s trdno roko. Sv. oče je za njegovo izvolitev zvedel za časa svojega bivanja v Avstriji. Priznal je, da se ne more spomniti, da bi ga bil kdaj srečal. A to ni važno. Odslej bo p. Kolvenbach papežev najožji sodelavec.

Zločin nad libanonskimi kristjani

L'Osservatore Romano je objavil podrobnosti o grozovitem pokolu prebivalcev vasi Beit Marjam v libanonskih gorah. Napadli so jih mohamedanski Druzi. V pokolu je izgubilo življenje 35 maronitov, med njimi štirje otroci, 15 žena, 84-letni vaški župnik in 93-letni župan.

Se pred dvema letoma je v tej vasi živelo 800 maronitov in 300 Druzov. Pred enajstimi meseci pa je bila umorjena neka kristjana in njen otrok. Večina maronitov je kmalu zatem iz strahu pred pokoli zapustila vas. Ostalo jih je le še okoli 40. Ti so sedaj postali žrtev napada Druzov. Sirske čete so prepovedale dostop tako libanonski policiji kot tudi Rdečemu križu in časnikarjem z Zahoda.

Pokol prebivalcev vasi Beit Marjam je med libanonskimi maroniti zbudil silno ogorčenje in preplah. Maronitski škofje so na čelu s kardinalom Khoraichem zahtevali »hitro in točno pojasnilo tega strašnega zločina«.

Pogreb v družinskem krogu

V 74. letu starosti je v Ljubljani umrl učitelj France Kimovec-Ziga, eden revolucionarjev iz krščanskih vrst, ki je kot Kocbek veliko pripomogel, da se je OF utrdila in uveljavila v medvojnem času. Vsi mu priznavajo, da je ostal pošten, da ni silil v ospredje, da je bil odkrit, dober tovariš, da se je držal načel, do katerih se je dokopal. Ni skrival svojega verskega prepričanja in vse povojno obdobje skrbno spremljal in ustvarjal politiko na področju odnosa do verskih skupnosti. Vedno je poudarjal, da verska čustva niso še klerikalizem. Veliko si je prizadeval tudi za rast Mohorjeve družbe.

Njegovi družinski člani so se iz vseh teh razlogov odločili za cerkveni pogreb. Ljubljansko »Delo« je to izrazilo z besedami, »da bo pogreb v družinskem krogu«. Partijsko vodstvo je bilo tako prisiljeno, da se je od rajnega poslovilo dan prej na žalni seji republiškega odbora SZDL, nato pa v vzhodni dvorani na Žalah, kamor so ob zvokih žalne koračnice in ob častnem spremstvu vojakov pripeljali krsto. V slovo mu je zapel Slovenski oktet, govorila pa sta Franc Šetinc in Miha Ravnik.

■ Na dvodnevni obisk v Beograd je prišel podpredsednik ZDA George Bush, ki je imel vrsto pogovorov. Bush je poudaril, da ima njegova država ves interes, da Jugoslavija preboli sedanjo gospodarsko krizo, saj je neodvisnost Jugoslavije zelo velikega pomena za svetovni mir. Dodal je še, da bodo ZDA skrbno proučile uspešnost sedanjih jugoslovanskih gospodarskih ukrepov ter nato odločile, kaj storiti za Jugoslavijo v letu 1984.

Trinko v besedi predavateljev

Bazoviška kronika

FILOZOF IN DUHOVNI VODITELJ

Trinka filozofa je prikazal beneškoslavenški rojak dr. Marino Qualizza, profesor v videmskem bogoslovnem semenišču. Skoraj petdeset let je Trinko poučeval filozofijo v semeniškem liceju. V filozofiji ni razvijal svojih potov, ampak se je po smernicah Leona XIII. držal tomizma (aristotelizma), le da ga je znal temeljito »prebaviti« in ga predstaviti kot filozofski sistem za naše čase. Tudi v svojih spisih in filozofskih razpravah, ki jih je objavljala, se kaže neoholastika: v svojem zadržanju je odprt do modernih filozofskih smeri, v dialogu z njimi, a je obenem čvrsto zakoreninjen v svojem sistemu, ker se mu zdi najbolj logičen, popoln in trden.

Redovnica iz reda »Suore Dimesse« s. Rosalia Olanga Miazzo je predstavila Trinka kot duhovnega voditelja v zavodu »No-bili Dimesse«, kjer je najprej kot spovednik, nato kot ravnatelj in učitelj verouka na zavodski šoli in pri redovnicah deloval skoraj petdeset let. Bil je resen vzgojitelj, čeprav je znal svoje prijeme oviti v šaljive pripombe. Kakor se je odločno potegoval za človekove pravice, tako je bil dosleden in premočrten za redovnicami, ki so cenile njegovo moralno pokončnost, njegovo obsežno znanje in njegovo skrb zanje. Rad je slišal, da so ga nazivali z besedo »oče«, saj je kakor oče ljubil zavod in mu pomagal v vseh njegovih najtežjih trenutkih.

PESNIK, PISATELJ IN PREVAJALEC

Prof. Tomaž Pavšič iz idrijskega Muzeja je svojemu predavanju dal naslov: »Ivan Trinko, pesnik Beneške Slovenije«. Povedati je treba, da je mladi Trinko šele s 16. letom dobil v roke prvo slovensko knjigo, se navdušil za materni jezik, začel pisati in se učiti knjižne slovenščine, v začetku ne malo po zaslugi znanega beneškoslavskega buditelja Petra Podreke, nato tudi drugih slovenskih kulturnikov. Čeprav je izhajal iz narečne oblike in je moral premagovati ogromne težave, ker je bil vzgojen v italijanski šoli, ki slovenščini ni bila naklonjena, se je vendar takoj odločil za slovenski knjižni jezik in se ga tudi dobro naučil.

Kot Zamejski je postal pesnik Beneške Slovenije in eden od stebrov slovenske omike na skrajnem zahodu. S pesmijo je Trinko na najprimernejši način izpovedal svoje poglede na življenje, svoje duševne boje. Življenjske sokove je črpal iz zdrave in njemu tako drage domače zemlje (»Zemlja mila draga, ki te milost božja meni v last je dala«) in jih zilil v številne pesmi, posebej v pesniški venec »Razpršeno listje«.

V njih se sicer kažejo vplivi Prešernove romantike, Jenka, Gregorčičevega domoljublja, Stritarjevega svetobolja, a hkrati razodevajo Trinkovo slovensko usmeritev kot njegovo temeljno pesniško in duhovno gibalno, njegovo osrednje čustvo in glavno doživetje.

Ves je obrnjen na vzhod, ki zanj predstavlja osrednjo Slovenijo: »Oj tam na lepem vzhodu, oj tam, oj tam je domovina...« Pesnik samotar, »sanjavi pesnik«, kot se imenuje, ki se z nekoliko starinskimi pesniškimi orodjem navdušuje za slovenstvo, se skoraj brezupno oklepa slovenskega jedra, slovenske domovine, ki ji želi prerojenje.

Na Gregorčičevo prigovarjanje je svoje pesmi izdal leta 1897 v knjigi »Poezije«. Resda so njegove pesmi jezikovno nedovršene in boleajo za pesniškim izrazom, zato je Medvedova kritika bila sicer nekoliko huda, vendar v glavnem pravična. Pesnika je to potrilo, da se ni več oglašal. Vsemu navkljub je le bil »pesnik po milosti božji« (Cankar, Kosovel, Zupančič), prav nič tragično razdvojen, duhovnik s ponosom in brez občutja ujetosti.

Več sreče je imel s prozo. Vrhunec svojega pisateljevanja je dosegel z delom »Naši paglavci«, ki ga je napisal za Goriško Mohorjevo družbo.

Trinkove slovenščine se je lotila tržaška profesorica dr. Fedora Ferluga-Petro-nio. Izhajala je iz pesnikovih originalov, večinoma rokopisov, kamor uredniki revij niso posegli. Večje in kritično je razčlenila Trinkov jezik ter opozorila na njegove jezikovne posebnosti. Trinko je sicer bil jezikovni talent, vendar je bil — razen v italijanščini — samouk in zato nepopoln.

Univerzitetni profesor v Vidmu dr. Martin Jevnikar je v svojem predavanju iz-črpano prikazal Trinka kot posrednika med slovensko-slovensko in italijansko kulturo. Kakor hitro se je Trinko zavedel, da ne pripada narodnosti svojih italijanskih profesorjev in sošolcev, je ne samo vzljudil svoj materni jezik, ampak se tudi za-

grizeno lotil študija drugih slovenskih jezikov in kultur. Zastavil si je nekako dva cilja: vzbuditi med ljudstvom trdno narodno zavest, latinskemu svetu pa čim bolj približati kulturo slovanskih narodov, biti torej most med kulturama. Kmalu je spoznal, da so njegove pobude naletele na velik odpor, a ni popustil.

Kot dober poznavalec italijanskega jezika je napisal slovensko slovnico za Italijane, zanje tudi »Storia politica, letteraria ed artistica della Jugoslavia«. Z velikim uspehom se je lotil prevajanja slovenskih tekstov v italijanščino (npr. Tavčarjevo Vita vitae meae, Stritarjevega Gospada Mirodolskega, Gregorčičeve in Prešernove pesmi, tudi nekaj svojih pesmi), prav tako je uspešno italijaniziral številna dela ruskih klasikov (nad Rusijo je bil od dijaških let naravnost navdušen!), prevajal je še iz poljščine (Sienkiewicz) in iz češčine. Njegovi prevodi so vzorni. Ker je italijanščino bolje obvladal od slovenščine, je pisal izvrstno italijanščino. Reči se sme, da je prvi dobro predstavil Slovenice Italijanom.

POLITIK, GLASBENIK, SLIKAR, ZNANSTVENIK

Beneški Slovenec prof. Viljem Černo je svoj poseg označil s pesniškim naslovom: »Ivan Trinko — sin rodne zemlje«. Njegov nastop je izvenel kot elegija trpljenja Beneških Slovencev in Trinkovega prizadevanja za obrambo naravnih pravic svojega ljudstva in materinega jezika.

Nad 30 let je Trinko zastopal Benečane kot pokrajinski svetovalec. V Vidmu se je potegoval za njihove pravice, za ohranjanje in ovrednotenje kulturnih značilnosti domačije, za slovenski jezik v domačih šolah vsaj kot pomožni jezik (»s pedagoško neumnostjo hočejo naučiti otroka z nepoznamim jezikom«). Užaljen se je spraševal, ali je Italija še dežela svo-

bode, če Slovenci ne smejo biti Slovenci; kako se upreti nasilju naroda, ki so mu Beneški Slovenci zvesti? Ali se ti ljudje boje, da jim peščica Slovencev prekucne nekoliko kulturno slovansko italijanščino? Saj so vendar slovenski Benečani najzvestejši državljani in je slovenska lojalnost obče znana!

Prof. Pavle Merku iz Trsta je v svojem temperamentnem nastopu opozoril na Trinka kot glasbenika. Ugotovil je, da je Trinko razpolagal za izredno glasbeno kulturo, pa čeprav nam ni njegov glasbeni opus v celoti znan. Kot učenec-samouk furlanskega skladatelja Tomadinija je uglasbil kakih 30 cerkvenih skladb (De profundis, Tantum ergo, Missus, idr.) in pisal tudi glasbene kritike. Njegov pogled na glasbo je romantičen, brez teženj po inovaciji.

K popolni podobi Trinka kaže dodati (to je bilo na simpoziju samo nakazano), da se je ukvarjal tudi s slikarstvom. Bil je preprost, a globoko tenkočuten umetnik, ki se je izražal v perorisbah, v risbah s svinčnikom in v akvarelih ter svoja dela med drugim razstavil v Ljubljani (leta 1900) in v Vidmu (leta 1911).

Bil je tudi geolog, geograf in speleolog, ki si je prizadeval, da bi slovenska krajevna in ledinska imena prešla v izvorni obliki v italijanski znanstveni jezik.

O vsem tem in še o marsičem drugim je bilo govora na Trinkovem simpoziju.

Ob koncu je spregovoril sam Trinko v pesmih, ki sta jih občutno recitirala goriška pesnica Ljubka Sorli in dr. Edi Košuta.

Upati je — to je bil tudi sklep zasedanja — da bodo predavanja izšla v tisku, kakor je v zaključni besedi zaželel predsednik Slovenske teološke akademije v Rimu dr. M. Jezernik, ki se je udeležencem zahvalil za plodno delo.

F. K.

»Pastoralni dnevi 83«

Tržaški škof Bellomi je za 30. septembra in za 1. ter 2. oktobra sklical »Pastoralne dneve 83«, pri katerih naj bi udeleženci (med te se lahko prištevajo vsi, ki hočejo in morejo priti) resno in odkrito preverili opravljeno pastoralno delo. Marsikaj je bilo namreč načrtovanega, obljubljenega in pripravljenega. A kaj se je dejansko naredilo? Kako stojijo stvari danes?

Od koncila dalje in po koncilskih dokumentih je italijanska škofovska konferenca izdala več dokumentov, ki naj bi služili Cerkev v Italiji in vsem pastoralnim delavcem za poglobitev verskega življenja, za vneto zavzetost in odgovornost v službi bratom in za novo usmeritev pastoralnega dela. Tudi tržaški škof sam ni pri podobnih pobudah zaostal za drugimi. Vsi so posvetili posebno pozornost predvsem problemom zakonskega in družinskega življenja, Evharistiji, občestvu in skupnosti. Tržaški škof se je zlasti zavzel za molitev v družini in za katehezo vseh slojev.

Kako so bile te pobude sprejete? Ali so po župnijah vse dokumente preučili in »si jih vzeli k srcu«? Na kakšne težave so naleteli tisti, ki so resno vzeli v roke omenjene dokumente? Ali niso ti dokumenti pisani v težkoumljivem jeziku? Kaj je končno le prišlo v prakso? Uspehi vsega napornega dela so sedaj že vidni in kakšni so? Ali se je v bogoslužju kaj izboljšalo? Kako je z obiskom nedeljske maše? Lahko mirno rečemo: in tako dalje.

Gospod škof k srečanju »Pastoralni dnevi 83« vabi vse. Tudi Slovence. Kako bomo na to vabilo odgovorili? S precejšnjo težavo! Če je na splošno v tržaški škofiji kaj malo zanimanja za poglobitev omenjenih problemov, velja to še bolj za nas. Če vse premalo poznamo dejansko stanje v škofiji. Da ne omenjamo dokumentov cerkvenih oblasti, ki so nam včasih žal težko dostopni ali pa še nismo našli prave poti do njih. Vsekakor bo vsak, še tako majhen doprinos od naše strani vedno dobrodošel. Če ne celo potreben.

Pri zborovanjih in srečanjih, kjer prevladujeta italijanski jezik in mentaliteta, se Slovenci včasih težko najdemo. Zdi se nam vse nekam pretežno. Le redko kdaj se dotaknemo stvari in problemov, ki so naši in samo naši. Zdi se nam zato, da je naša udeležba odveč. Včasih bi kaj radi rekli: nezaželena.

Ali je to moje modrovanje upravičeno? Kaj se vam zdi?

Potek »Pastoralnih dnevov 83« bo sledeč: odprtje v petek 30. septembra ob 18. uri v dvorani S. Maria Maggiore; v soboto 1. oktobra ob 16. ure dalje v semenišču delo po skupinah; v nedeljo 2. oktobra ob 16. ure dalje v dvorani S. Maria Maggiore zaključne razprave, ob 19. uri škofova maša.

Lojze Škerl

Slovenske šole na Tržaškem

Osnovne, nižje in višje slovenske srednje šole na Tržaškem bo letos obiskovalo skupno 2883 učencev in dijakov, to je 77 manj kot lani. Ta splošni upad števil vpisov gre skoraj v celoti na račun manjšega vpisa v osnovne šole. Lani je obiskovalo te šole 1267 otrok, letos jih je 1184. Pravijo, da je glavni krivec tolikšnega nazadovanja demografski padec (a kdo je tega padca kriv?)

V prvi razred osnovnih šol se je letos vpisalo 199 otrok, lani jih je bilo 236.

Sola v Medji vasi je ostala brez učencev, en razred manj je v Šklednju in Mačkolljah.

Glas iz Stranj pri Kamniku

Mali skavti in skavtinja s Tržaškega so letos preživeli svoje taborjenje na travniku v vasi Bistričici. Po vsej župniji je slišati samo pohvale o lepem vedenju, vselem razpoloženju mladih ljudi, ki jih vodijo požrtvovalni zreli roverji. Ljudje, ki so imeli stik s tržaškimi skavti, si želijo, da bi se prihodnje leto vrnili v stransko župnijo. Veselo jim bodo pomagali, da bo letovanje čim lepše in res bratsko. Prosjajo, da bi objavili prisrčne pozdrave v Katoliškem glasu, kar smo radi storili.

Slovenski oktet v Rojanu

Slovenski oktet iz Ljubljane nastopa že dalj časa po cerkvah v Sloveniji s programom pesmi duhovne vsebine (renesansa, barok, pravoslavno bogoslužje, črnske pesmi) ob spremljavi organista Huberta Berganta. S tem programom bo nastopil v župni cerkvi v Rojanu v nedeljo 9. oktobra ob štirih popoldne. Koncert nam bo nudil edinstven užitek.

KATOLIŠKI GLAS
list za kritične bralce

Počitnice so se končale, vseeno pa se radi v teh dneh oziramo v preteklo poletje. Glavna točka našega poletja je bilo romanje v Lurdu, ki bo vsem ostalo v trajnem spominu. Potovanje je bilo dolgo in naporno. Prvi dan smo prevozili vso severno Italijo prek Turina in skozi predor Frejus dospeli v Francijo ter prenočili v Grenoblu. Drugi dan hitro naprej do Avignona, kjer smo si bežno ogledali nekdanje bivališče papežev, imeli kosilo in precej zgodaj prišli v slavni Carcassonne, kjer smo tudi prenočili. Tretji dan pa smo že bili v Lurdu za kosilo. Tu smo ostali do šestega dneva našega potovanja in doživeli nepopisne lepe trenutke pred votlino, na trgu pred bazilikami, v podzemski baziliki in še zlasti zvečer pri Marijanski procesiji. Najboljše trenutke pa so bili, ko smo imeli že ob 6. uri sv. mašo v votlini prikazovanj. Vera, upanje, ljubezen domujejo v Lurdu zlasti v stiku z bolniki in pa z najbolj različnimi narodi. Bratstvo ima tu svoje kraljestvo. Šesti dan smo hiteli po južni Franciji prek Narbonne do Nimesa. Zadnji dan pa se je bila bitka s časom in daljavo: najlepši trenutki so bili zlasti v Montecarlju, kjer bi gotovo vsi radi ostali nekaj dni in uživali ob lepoti kraja, palač, in zlasti pred palačo princa, ki vodi to malo državo. Prekoračili smo mejo, kosilo imeli v Ventimigliju in večerjo v Quarto d'Altino. Potovalna agencija Pavlincev iz Milana je hvalevredno za vse poskrbela.

Spominski dan bazoviških žrtev. Ni leta po vojni, da bi naša župnijska skupnost opustila slovesni spomin žrtev fašizma. Tudi letos, in morda letos še najlepše, smo si 6. septembra priklicali v globine naše identitete dolžnost čuvati to, kar nam je najdražje: materin jezik, naše petje, našo zemljo. Mladinski pevski zbor »Vesela pomlad« iz Opčin je čudovito sodeloval pri naši slovesnosti. Med mašo so peli mladi Openci in naš cerkveni zbor, naš prijatelj Marijan Kravos pa je povezoval sv. mašo in spomin vsem nam dragih žrtev. Po maši je sledil koncert, ki ga je imel zbor »Vesela pomlad«. V naši cerkvi se že dolgo ni tako dolgo ploskalo ko ta večer. Zelo smo hvaležni mladim pevcem, njihovim staršem in še posebno pevovodji Francetu Pohajaču.

8. september. Odkar je Fatimska Marija romala po naših vaseh, imamo na praznik Marijinega rojstva večerno mašo in nato procesijo z lučkami po vasi. Procesijo je vodil lokavski župnik Bogdan Bric, ki tako rad prihaja na pomoč v našo župnijo. Udeležba je bila kar dobra in lahko rečemo: pobožnost je uspela.

Samo to bi še dodali, da smo priredili še eno romanje za osebe, ki lahko zapustijo dom samo en dan. Poromali smo na Barbano 16. septembra. Tu smo bili sami in zato res uživali sveti mir. Na kosilo smo šli v Villo Manin. Po kosilu smo si ogledali muzej starih kočij, najrazličnejšega orožja, in kar je najbolj prijalo, ustavili smo se sredi zelenega parka z drevesi iz vseh krajev sveta. Izven Ville Manin smo si ogledali razstavo porcelana

Seja slovenskih članov škofijskega pastoralnega sveta

V sredo 14. septembra je bila v Marijinem domu v Trstu seja slovenskih članov škofijskega pastoralnega sveta. To je namreč del uradnega škofijskega organa, katerega je baza izvolila in so vsi člani zavestno in z vso odgovornostjo sprejeli to službo za tri leta.

Na seji smo govorili predvsem o pastoralnem delu v okviru slovenske Cerkve: o potrebi po sklicanju članov župnijskih svetov v mestu, o potrebi po posebnem predavanju za vse člane župnijskih svetov, o medsebojnem obveščanju o vseh naših dejavnostih, o redni skrbi za duhovno vodstvo skavtskih skupin in prisotnosti duhovnika pri taborjenjih, o slovenski udeležbi pri skupnem škofijskem romanju v Rim.

Vsi prisotni so poudarili sledeče: obstaja pastoralni svet, izraz vseh volivcev, čigar člani so sprejeli to obveznost z vso odgovornostjo, sestajamo se na plenarnih sejah škofijskega pastoralnega sveta in posebej za slovensko problematiko, zato si želimo, da hierarhija posluša naše mnenje. Za to smo poklicani, da skupaj z duhovniki rešujemo nekatere važnejše probleme, torej laiki in duhovniki in nesamo duhovniki ter naj duhovniki upoštevajo želje in prizadevanja laikov.

Govorili smo tudi o naši prisotnosti pri plenarnih sejah škofijskega pastoralnega sveta in nazadnje dali skupen odgovor na anketo, ki jo je pripravilo tajništvo pastoralnega sveta. - d. j.

in seveda tudi kaj lepega kupili. Od tu pa še zaključek romanja v svetišču »Madonna di Rosa« v San Vitu ob Tilmentu. Pred večerjo v Palmanovi smo še počastili z molitvijo in pesmijo žrtve fašizma v Gonarsu. Ganila nas je misel, da je naš narod moral plačati tako drago ceno, da se je rešil črne diktature. In prav ta misel, ta spomin nas mora stalno spremljati in nas utrjevati v zvestobi do naroda.

Iz Slovenije

Vseslovensko srečanje mladih v Stični

Medškofijski odbor za študente iz Ljubljane je v soboto 17. septembra priredil veliko srečanje verne mladine iz Slovenije in zamejstva. Udeležilo se ga je okoli 4.000 mladih, 20 duhovnikov, 4 slovenski škofje in 12 evropskih škofov, ki so se te dni mudili v Sloveniji zaradi seje Sveta evropskih škofijskih konferenc. Ko so na koncu spregovorili, smo v cerkvi takoj začutili Evropo v malem, kar je srečanju dalo še poseben pečat. Veren človek je vključen v veliko družino, povsod sprejet od svojih bratov.

Letošnje srečanje (tretje po vrsti) je bilo posvečeno svetemu letu. Vodilna misel: »Živeti odrešeno — živeti evharistično«. Nadškof Šuštar, ki je srečanje vodil, je v nagovoru to misel lepo osvetlil. Kaj to pomeni, pa smo lahko razbrali tudi z obrazov te mladine, polne upanja in življenja.

Po maši so skoraj vsi prisotni škofje od Nizozemske do Turčije, od Portugalske do Vzhodne Nemčije na kratko nagovorili navdušeno množico mladih, ki je vztrajala v cerkvi kar dve uri in pol. Posebne aplavza je bil deležen celovski škof Egon Kapellari, ki je del svojih misli povedal v dobri slovenščini.

Po bogoslužju in nagovorih je bilo srečanje po skupinah po vsem samostanu, spoznavanje, utrjevanje prijateljstva in končno festival slovenske duhovne glasbe. Nastopilo je 14 vokalno-instrumentalnih skupin in sedem pesmeznikov. Program, ki je trajal kar dobre štiri ure, je povezoval medškofijski asistent Janez Gril.

Srečanje v Stični je izvenelo kot višek drugih različnih letošnjih srečanj, duhovnih raz in priprav verne kmečke in študirajoče mladine po domačih župnijah in področjih. Veselega razpoloženja in navdušenja ni mogel skaliti niti dež, ki je bil neusmiljen skoraj ves dan.

Srečanja se je udeležila tudi skupina mladih iz Trsta in Gorice. Posebno mlademu zamejcu je tako doživetje v veliko oporo — pa tudi izziv: kaj naredim, da bi bilo moje življenje res odrešeno, res evharistično? - NM

Dve duhovniški smrti

V Truškah na Koprskem so 26. avgusta pokopali tamkajšnjega župnika Milka Margona. Rodil se je 25. februarja 1913 na Katinari. Duhovnik je postal leta 1936. Služboval je v raznih krajih, skoraj 40 let pa je bil župnik v Truškah. Pogrebne slovesnosti je vodil škof dr. Jenko. Pogreba se je udeležilo veliko duhovnikov in množica ljudi.

Dva dni po dopolnjenem 96. letu življenja je 4. septembra na Mirenskem Gradu pri Gorici umrl starosta primorskih duhovnikov, upokojeni župnik v Zagorju na Pivki Rafael Morel. Zelel je biti pokopan v župniji v Zagorju na Pivki, kjer je kot duhovnik služboval kar 41 let. Pogrebne slovesnosti so bile v torek 6. septembra. Vodil jih je koprski škof dr. Janek Jenko. Pogreba se je udeležilo 35 duhovnikov in veliko ljudi. V poslovnih govorih so bile izrečene besede zahvale zvestemu duhovniku.

Večni Duhovnik naj svojima duhovniškoma podeli bogato plačilo!

Mednarodno srečanje cistercijskih opatov v Stični

Od 23. do 25. avgusta je bil v stični opatiji pod vodstvom generalnega opata dr. Sigharda Klemerja mednarodni simpozij osemnajstih cistercijskih opatov in treh prirojev iz osmih evropskih držav. Obravnavali so — v zvezi s svetim letom odrešenja — vprašanje pokore in spreobrnjenja, neprestano vzgojo in izobraževanja redovnikov in pomen duhovnega branja po samostanih. Presenečeni so bili nad lepo urejenimi prostori stiške opatije in skrbno postrežbo. Goste je obiskal in jih pozdravil nadškof Šuštar. V prostem popoldnevu so si ogledali kartuzijo Pleterje in nekdanji cistercijski samostan v Kostanjevici. Na obeh krajih so doživeli zelo gostoljuben sprejem.

goriške novice

Za slovensko sekcijo na zavodu ITI Galilei v Gorici

V soboto 17. septembra so predstavniki enotnega slovenskega šolskega odbora imeli sejo s predsednikom goriške pokrajine v zvezi z zakasnitvijo odprtja slovenske sekcije na industrijskem zavodu. Prisoten je bil tudi svetovalec SSK Spacapan. Ministrstvo za šolstvo je sicer dovolilo odprtje slovenske sekcije, vendar je stavilo kot pogoj zadostno število vpisanih dijakov (najmanj 16). Tega števila seveda v kratkem obdobju ni bilo mogoče doseči (dovoljenje je bilo namreč izdano proti koncu meseca avgusta), in tako se je pouk začel v italijanščini tudi za tiste dijake, ki so se prijaviili za slovenski razred.

Predsednik Cumpeta je dejal, da je na ministrstvo za šolstvo poslal telegram, v katerem se zavzema za odprtje slovenske sekcije tudi ob pomanjkanju ustreznega števila dijakov. Tu namreč ne gre za ustanovitev novega razreda, pač pa industrijskega zavoda za slovenske dijake, kar je seveda politični problem, ki odvisi od politične volje italijanske vlade, da ga pozitivno izpelje.

Sedaj je naloga vseh strank, da se zavzamejo za naš problem. SSK bo prek svojih predstavnikov naredila, kar je mogoče, tudi s pritiskom na deželi, kjer ima svojega predstavnika. Pričakujemo pa seveda zanimanje velikih strank, zlasti PCI in PSI, ki so znale toliko obljubljeni Slovincem pred junijskimi volitvami. Če se te politične sile zavzamejo, bo rešitev našega problema takojšnja.

V Podgori bo v nedeljo 2. oktobra

PRAZNOVANJE ROŽNOVENSKE MATERE BOŽJE

Ob 14. uri molitev rožnega venca; sledi procesija s kipom Fatimske Matere božje; po povratku v cerkev govor msgr. Ivana Kretiča iz Devina, poljub svetinje, darovanje in blagoslov. Po slovesnosti v cerkvi se začne

PRAZNIK STRUKLJEV

združen s srečolovom za misijone. Pri procesiji in na prireditvi bo sodelovala godba na pihala iz Nablazine. - Vabljeni!

Stanje na gorških osnovnih šolah

Didaktično ravnateljstvo Gorica: Gorica, ul. V. Veneto 62, lani 76, ul. Brolo 88 (90). Pevma 26 (29), Števerjan 55 (62), Podgora 14 (20), Štandrez 60 (55), Plešivo 10 (10). Skupno 319, lani 342.

Didaktično ravnateljstvo Doberdob: Doberdob 70, lani 74; Rupa-Peč 23 (29), Sovodnje 47 (54), Jamlje 13 (16), Dol 12 (9). Vrh 17 (15), Ronke-Vermeljani 20 (15). Na tej šoli imajo letos prvič vseh pet razredov, ki so pa razdeljeni na tri učne moči. Skupno 202 otroka, lani 212.

Vseh otrok na osnovnih šolah na Gorškem je v tekočem šolskem letu 521, lani 554. Torej 33 otrok manj kot lani.

Sovodnjsko šolo obiskujejo tudi otroci iz Gabrij. Po cerkvenih podatkih štejejo Sovodnje 828 prebivalcev, Gabrije 396, skupno 1224 prebiv., v petih razredih osnovne šole je pa samo 47 otrok. Ali mislijo v teh vaseh izumreti? Doberdob ima npr. po istem štetju 883 prebivalcev, toda 70 otrok v osnovni šoli. Gre za številke, ki dajo resno misliti, kako bo v prihodnje z našimi vasi in ne samo z našimi šolami.

Občni zbor PD »Štandrez«

Na zadnji redni seji v petek 16. septembra je odbor PD »Štandrez« med drugim sklenil, da bo društveni občni zbor v soboto 1. oktobra ob 20.30 v domu »Anton Gregorčič« v Štandrezu. Na dnevnem redu občnega zbora je pregled delovanja, poročila raznih društvenih odborov ter izvolitev novega trinajstčlanskega odbora.

Odbor vabi na občni zbor vse člane in prijatelje društva.

Vpis v slovenske srednje šole v Gorici

V šolskem letu 1983-84 je število dijakov na slovenskih srednjih šolah v Gorici naslednje: **Enotna srednja šola** 353 dijakov in dijakinj, **Učiteljšče** 45 (1. raz. 18), **Tečaj za vrtnarice** 22 (1. raz. 6). Tečaj ima letos samo 2 razreda. **Trgovski zavod Ziga Zois** ima letos štiri razrede. Vseh vpisanih dijakov je 68 (1. raz. 22). **Trgovski zavod Ivan Cankar:** vpisanih je 107 dijakov v petih razredih. Prvi razred ima 28 dijakov.

Manjše število kot lansko leto ima samo enotna nižja srednja šola in sicer štiri dijake manj kot lani, vse ostale šole beležijo porast vpisanih dijakov in dijakinj. Nerodno je le to, da se redni pouk ni še nikjer začel, ker niso še imenovani vsi potrebni profesorji. Tako se ponavlja stara zgodba italijanskih šol, da se šolsko leto sicer redno začne, ne pa pouk. Da je tudi pouk reden, je treba vsako leto čakati nekaj tednov.

Števerjan

Umestitev novega župnega upravitelja in slovo od dosedanjega. V nedeljo 18. septembra zjutraj so števerjanski zvonovi veselo pozvali in vabili farane k deseti maši. Naše farno občestvo je sprejelo v svojo sredo novega župnijskega upravitelja g. Ambroža Kodelja, ki prihaja k nam iz župnije Grahovo ob Bači. V cerkvi ga je zbranim vernikom predstavil dosedanji župnijski upravitelj dr. Kazimir Humar, ki je prihajal k nam iz Gorice. Novega dušnega pastirja je pred oltarjem pozdravil župan Slavko Klanjšček, ki mu je zaželel veliko srečnih let med nami. Dva otroka sta mu poklanila šopek rdečih nageljnov z roženkravtom in rožmarinom.

Kakor smo veseli sprejeli medse novega dušnega pastirja, je v to veselje kanila kaplja grenkobe, saj smo se Števerjanci prav v isti cerkvi in istočasno poslovili od dveh nam dragih oseb: od šolske s. Andreje, ki je polnih deset let vzgajala naše malčke v otroškem vrtcu, vsestransko pomagala v cerkvi in izven nje. Dobil je še čas, da je obiskovala bolnike in ostarele kot prava misijonarka božje ljubezni.

Bog ji stotero povrni za vse dobro, ki ga je storila naši skupnosti! V nas vseh tli skrita želja, da bi se še vrnila med nas. V imenu mater se je od nje poslovila mlada mamica Milena Radetič por. Miklus.

Prav boleče je bilo tudi slovo od dobrega g. Humarja. Dve leti je »oral« med nami. Imeli smo ga radi in tudi on nas. Še zlasti smo mu hvaležni za trud in naporno delo med nami, saj je skupaj s pastoralnim svetom izpeljal težko akcijo za preureditev cerkve in župnišča. Bog mu obilno prvrni!

Po maši smo se zbrali pred obnovljenim župniščem. Dr. Humar nam je obrazložil potek obnovitvenih del in pohvalil Števerjance in Jazbince za velikodušno gromotno pomoč za dela v cerkvi in župnišču. Nato je msgr. Močnik blagoslovil novo župnišče, domači župan pa je odprl glavna vrata, da smo si ga lahko ogledali. To veselo doživetje smo po stari števerjanski navadi zaključili z običajno zakusko. - A. G.

»KATOLIŠKI GLAS« V VSAKO SLOVENSKO DRUŽINO!

Počitniški dom v Dragi

Letos je vedno zaseden. Ze spomladi so razne skupine iz Trsta in Krasa pripravile razna srečanja v tem tihem in prijetnem kraju, kjer je človek bolj zbran in pripravljen sprejeti spodbudne misli. Naši strežniki so se ob koncu šolskega leta zbrali v počitniškem domu, šli k maši na Pesek in nato sledili bogatemu sporedu čarodeja Žerjala iz Ljubljane.

S 1. julijem so prišli v kolonijo slovenski otroci iz Tržaškega in celo iz Švice ter od bližnjih Ronk. Po 25 dneh letovanja v Dragi so prišli drugi otroci, ki so ravno toliko dni bili deležni živahnih počitnic. Kapanje pri Suhem rtiču, izleti v bližnje kraje, počastitev bazoviških žrtev in zlasti v Villo Manin, svetišče Madonna di Rosa in celo podvig s pulmanom do daljnega jezera Barcis ter pogostni filmski večeri, vse to je res razgibalo 110 slovenskih otrok, ki so nazadnje še pokazali staršem kaj znajo: s petjem, igrami in škeči.

Komaj se je zaključila kolonija, so se že javile druge skupine: prijatelj žrtev mamil, ki že več let pridejo v počitniški dom, da pomagajo tem žrtvam. Ko so v Trstu imeli vsedrjavni kongres »Pueri cantores« je okrog 70 pevcev tri dni prespalo v počitniškem domu; bili so to pevci iz Livorna. Za njimi pa mlade družine po dva dneva in v tednu po 18. septembra katehumenalna skupina župnije sv. Pija X.

Upamo, da bodo tudi naše slovenske skupine bolj uporabljale dom, ki hoče biti predvsem dom za naše skupnosti.

Okoliški svet izraža gospema učiteljicama

VLASTI WINKLER
in
ROZINI SREBOTNJAK

iskreno priznanje za njuno dolgoletno in plodno delo na šolskem področju ter jima želi vse najboljše v zasluženem pokoju.

DAROVI

Za Katoliški glas: v spomin Mirka Mazora družina Ravnik iz Kalifornije 50 USA dolarjev; dr. Andrej Kobal 100 USA dolarjev.

Za Zavod sv. Družine v Gorici: Minka in Lojze Gruntar v spomin Mirka Mazora 20 kanadskih dolarjev.

P.R.M.: za gobavce 50.000, za lačne po svetu 50.000, za Alojzijevišče 25.000, za Zavod sv. Družine 25.000 in za Katoliški glas 5.000 lir.

Ob obletnici rojstva p. Antona Prešerna, generalnega asistenta Družbe Jezusove za slovenske narode daruje Milka Goričan, Gorica štiri opeke (= 20.000 lir) za »Slovenik« v Rimu.

Za cerkev v Štandrezu: v dober namen Marija Fross 50.000; Ivanka Zavavlav 15.000; v spomin na pok. Karla Hobana: družina Hoban 30.000; Mario in Ermanno Turel 30.000; Leopold in Hoban Stefanija 10.000; Julka Brajnik 10.000; Zdenka Mučič 30.000 lir.

Marija Markočič, Štandrez: za »Katol. glas« 10.000, za Alojzijevišče 10.000, v dober namen za štandrezsko cerkev 50.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: starši in botri ob krstu male Mateje Černic 70.000; N. N. 58.000; Angelina Rebez 50.000; N. N. 50.000; Anton ob 40. obletnici dragega in nepozabnega sina Giordana 40.000; N. N. ob 35. Marijanskem shodu na Opčinah 35.000; N. N. 30.000; Mara Vaclik 30.000; Margherita Davanzo 25.000; družina Ravbar v spomin očeta Dušana 20.000; Jolanda Hrovatin 20.000; Emilija Hrovatin 20.000; Emilija Puntar 10.000; Anton De Bernardi v spomin na Nado Zecchini 10.000; N. N. v spomin na Antona Hrovatin ob obletnici smrti 10.000; Marija Mahnič-Coccoli v spomin na mamo Terezijo 10.000; Angelina Filippi 5.000; razni 66.000 lir.

Za cerkveni pevski zbor sv. Jerneja na Opčinah: Zora Hrovatin 10.000; družina Križnič ob 15. obl. smrti moža in očeta dr. Edkota 20.000 lir.

Za cerkev na Banah: družina Oskar Milkovič 20.000 lir.

Za cerkev na Ferlugih: Natalija Černe 5.000; Gregori 5.000 lir.

Za Slomškov dom v Bazovici: Amalija Žagar 5.000; Sabina Križmančič v spomin moža Andreja 5.000; Zeljka Križmančič 5.000; Svetko in Valerija Grgič v spomin Karlota Tožvega 10.000; Marija Ražem 25.000; Amalija Pečar, Gropada 10.000, ob krstu Tanje Čač-Marc 70.000; Marija Vidau 50.000; Justina Umek, Gročana 15.000.

Dr. M. K., Trst za cerkev na Sv. gori 200.000 in za cerkev v Novi Gorici 100.000.

Za Marijino družbo v ul. Risorta 3 v Trstu: Marija Lisjak 100.000; Ivanka Benedetti 10.000; pok. Marija Mozetič 200.000 in Lojzka Maruncich ob smrti Marije Oblak 100.000 lir.

Ob obletnici sina Stella daruje Dora Giovannini za Marijin dom v Rojanu 30.000 in za kapelico na Katinari 20.000 lir.

Za misijone: Pavla Gec 10.000; G. V. 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OBVESTILA

Slovenski gorški skavti vabijo starše in prijatelje organizacije na predstavitev tabora »Reka 83« (slike, film, diapozitivi) in pogovor o nadaljnjem skupnem delovanju, ki bo v sredo 28. septembra ob 20.30 v mali dvorani Katoliškega doma. Za drugo in tretjo četo bo podobno srečanje v kratkem.

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu vabi vse člane, članice in prijatelje na praznovanje svojega zavetnika sv. Vincencija, ki bo 29. septembra pri Solskih sestrah v ul. delle Docce 34 pri Sv. Ivanu. Ob 16.30 bo sv. maša, po maši čajanka.

Romanje v Rim

Zaključuje se vpisovanje za svetoletno romanje v Rim (od 15. do 18. oktobra) ob razglasitvi bl. p. Leopolda Mandiča ob svetnika. Udeleženci lahko poravnajo stroške romanja v kapeli bl. Leopolda Mandiča v Domju ob četrtkih popoldne ob 17. uri in pri maši za edinstvo v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu dne 3. oktobra ob 17.30. Svojo udeležbo lahko potrdijo pri slovenskih duhovnikih na Tržaškem.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu

Šport

Moška odbojcarska ekipa Olympie daleč najboljša

Ker bo te dni potekal v Sloveniji veliki vsakoletni »Turnir prijateljstva«, je ZSDI sklenila, da se ga udeležita dve zamejski moški ekipi. Ker pa imamo Slovence trenutno tri moške ekipe v višjih ligah: Olympio in Juventino iz Gorice ter Bor iz Trsta, je bilo treba izvesti med temi tremi izločilne tekme, ker bosta le dve zmagoviti ekipi šli na jugoslovanski turnir v Ljubljano.

Tekme so se vršile v ponedeljek 19. sept. v telovadnici Kultur. doma v Gorici. V prvi tekmi sta se pomerili ekipi Olympie-Terpin in tržaškega Bora. Goriški fantje so po začetnih negotovostih zaigrali kot je treba in nadvladali Tržačane, ki so kljub temu dobro moštvo.

V naslednji tekmi je goriška Juventina z veliko težavo ukrotila Tržačane. Slednjič sta se poprijeli Olympia in Juventina. Ker so tudi Juventinci bili na daljših treningih v Sloveniji, je bilo pričakovati, da bo borba trda, toda v veliko začudenje je Olympie-Terpin brez vsake težave in napora premagala Štandrezce z gladkim 2:0!

Zmagala je torej naša mlada ekipa. Sicer ena lastovka še ne pomeni pomladi in je treba, da novogoriški trener Dušan Carli še naprej z odločnostjo gradi ekipo, vendar smo ob teh prvih uspehih naših fantov veseli, posebno še ob dejstvu, da so izredno mladi.

Postava Olympie: Marko, Igor in Stefan Cotič, Mirko Spacapan, Beni Košič, Lucio Battisti, Andrej, Simon in Damijan Terpin, Rinaldo Dorni.

Ob tem uspešnem turnirju pa tudi žalostna nota: igralci Juventine so se med seboj pogovarjali na igrišču v italijanščini. Ko smo se zanimali za vzrok takega poraznega vedenja, so nam razložili, da so najeli igralca, ki ne pozna našega jezika. Menimo, da je to zgrešeno v vsakem oziru, saj zelo škodi našim športnim prizadevanjem v zamejstvu.

22. sept. 1973

22. sept. 1983

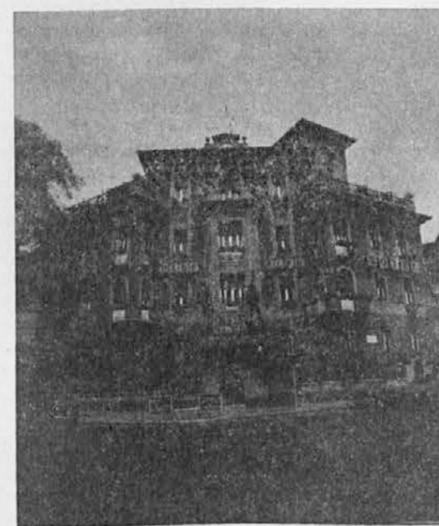
ob desetletnici smrti naše drage mame

Viktorije Lovrečič

Mama, Tvoj svetel lik dobre in verne matere nosimo vedno v svojem srcu!

Sinovi z družinami

Maša zadušnica bo v četrtek 22. sept. ob 19.45 v župnijski cerkvi v Sempolaju.

SLOVENSKI HOTEL »BLED« v RIMU - ROMA

Lastnik:
LEVSTIK VINKO

Hotel »BLED«
Via S. Croce in Gerusalemme 40
00185 ROMA
Tel. (06) 777102 - 7579941
Telex 620196

Banca Agricola Gorizia c.r.og.i.
Kmečka banka Gorica v.z.z.o.j.

skupno z ostalimi članicami Deželnega konzorcija ljudskih bank

VAM NE NUDI SAMO DENARJA!

GORICA, KORZO VERDI 51, TEL. 84206/7 — TELEX 460412 AGRBAN

Radio Trst A

Sporod od 25. sept. do 1. okt. 1983

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.30 Mladinski oder: »V puščavi in goščavi«. 11.15 Nabožna glasba. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 »Počitnice... počitnice«. 12.40 Lahka glasba. 14.10 Iz arhiva tedenskih oddaj; R. Viviani: »Omizje revežev«, komedija; 16.00 Šport in prenosi z naših prireditiv.

Ponedeljek: 8.10 Beseda ni konj. Gost v studiu Paskval Gujon. 9.15 I. Hergold: »Nož in jabolko«. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Glasbeni potpuri. 12.00 Naš avto. 13.20 Zborovska glasba. 14.10 Pesmi in njihovi protagonisti. 15.45 Literarni listi. 16.00 Klasični album. 17.10 Zimzelene melodije. 17.30 Rubrika. 18.00 Na naši koži.

Torek: 8.10 Pogovori. 9.15 I. Hergold: »Nož in jabolko«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Ob stoletnici glasbenega šolstva na Slovenskem. 14.10 Otroški kotiček. 14.30 Naš jezik. 15.45 Literarni listi. 16.00 Klasični album. 17.10 Zimzelene melodije. 17.20 Rubrika. 17.35 V. Cajoli: »Pravica ubijati«, drama.

Sreda: 8.10 Po svetu sem in tja. 9.15 I. Hergold: »Nož in jabolko«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Pod Matajurjan. 13.20 Zborovska glasba. 14.10 Zvezdniki našega časa. 15.45 Literarni listi. 16.00 Klasični album. 17.10 Zimzelene melodije. 17.30 Rubrika. 18.00 Kulturni odmevi iz Beneške Slovenije.

Četrtek: 8.10 Beseda ni konj. Gost v studiu Alojz Rebula. 9.15 I. Hergold: »Nož in jabolko«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Kulturni odmevi Beneške Slovenije. 14.10 Otroški kotiček. 14.30 Naš jezik. 14.35 Diskoteka. 15.45 Literarni listi. 16.00 Klasični album. 17.10 Zimzelene melodije. 17.30 Rubrika. 18.00 Pogovori o naših otrocih. 18.20 Črnske duh. pesmi.

Petek: 8.10 Trim za vsakogar. 9.15 I. Hergold: »Nož in jabolko«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Na počitnice. 13.20 Slovenske umetne in ljudske pesmi. 15.45 Literarni listi. 16.00 Klasični album. 17.10 Zimzelene melodije. 17.30 Rubrika. 18.00 Kulturni dogodki. 18.45 Imena naših vasi.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 9.00 Imena naših vasi. 9.15 I. Hergold: »Nož in jabolko«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Glasnik Kanalske doline. 14.10 Otroški kotiček. 14.30 Naš jezik. 14.35 Iz studia neposredno. 16.00 Klasični album. 17.10 Izbrane melodije. 17.30 Rubrika. 18.00 »Počitnice... počitnice«.

Za cerkev v Otaležu: N. N. iz Števerjana namesto cvetja na grob očeta g. Vidriha 30.000 lir.

Za misijon p. Kosa: N. N., Opčine 30.000 lir.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 300 lir, osmrtnice 250 lir, k temu dodati 18 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo